Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 29. oktobra 2015*

„Predhodno odločanje — Pravno varstvo baz podatkov — Direktiva 96/9/ES — Člen 1(2) — Področje uporabe — Baze podatkov — Topografski zemljevidi — Neodvisnost elementov, ki sestavljajo bazo podatkov — Možnost ločitve navedenih elementov brez vpliva na vrednost njihove informacijske vsebine — Upoštevanje namembnosti topografskega zemljevida, kot ga zaznava uporabnik“

V zadevi C-490/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) z odločbo z dne 18. septembra 2014, ki je prispela na Sodišče 6. novembra 2014, v postopku

Freistaat Bayern

proti

Verlag Esterbauer GmbH,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi R. Silva de Lapuerta, predsednica prvega senata, v funkciji predsednice drugega senata, K. Lenaerts (poročevalec), predsednik Sodišča, J. L. da Cruz Vilaça, C. Likurgos in J.-C. Bonichot sodniki,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 2. septembra 2015,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za Freistaat Bayern U. Karpenstein in M. Kottmann, odvetnika,

— za Verlag Esterbauer GmbH P. Hertin, odvetnik,

— za nemško vlado T. Henze, J. Kemper in D. Kuon, agenti,

— za belgijsko vlado J.-C. Halleu, L. van den Broeck in C. Pochet, agenti,

— za špansko vlado A. Gavela Llopis, agentka,

* Jezik postopka: nemščina.

— za francosko vlado D. Segoin, agent,

— za italijansko vlado G. Palmieri, agentka, skupaj s S. Fiorentinom, avvocato dello Stato,

— za avstrijsko vlado G. Eberhard, agent,

— za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

— za portugalsko vlado L. Inez Fernandes in L. da Conceição Esmeriz, agenta,

— za vlado Združenega kraljestva J. Kraehling, agentka, skupaj z N. Saundersom, barrister,

— za Evropsko komisijo T. Scharf in J. Samnadda, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 1(2) Direktive 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov (UL, posebna izdaja v slovenščini: poglavje 13, zvezek 15, str. 459).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Freistaat Bayern (dežela Bavarska) in družbo Verlag Esterbauer GmbH (v nadaljevanju: Verlag Esterbauer), ki je avstrijska založniška hiša, specializirana za zbirke zemljevidov za izlete, zaradi zahteve za prenehanje, ki temelji na nemškem zakonu o avtorskih in sorodnih pravicah (Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte, v nadaljevanju: UrhG).

Pravni okvir

Pravo Unije

3 V uvodnih izjavah 9, 10, 12, 14 in 17 Direktive 96/9 je navedeno:

„(9) ker so baze podatkov bistven instrument razvoja informacijskega trga v Skupnosti; ker bo ta instrument uporaben tudi na mnogih drugih področjih;

(10) ker je zaradi eksponentnega naraščanja količine letno proizvedenih in obdelanih informacij v vseh gospodarskih in industrijskih sektorjih tako v Skupnosti kot drugod po svetu treba v vseh državah članicah investirati v napredne sisteme za obdelavo informacij;

[…]

(12) ker do takih naložb v sodobne sisteme za shranjevanje in obdelavo informacij v Skupnosti ne bo prišlo, če se ne uvede stabilen in enoten sistem pravnega varstva za varstvo pravic izdelovalcev baz podatkov;

[…]

(14) ker je treba varstvo po tej direktivi razširiti tako, da bo zajelo neelektronske baze podatkov;

[…]

(17) ker naj se izraz ‚baza podatkov' razume tako, da obsega literarne, umetniške, glasbene ali druge zbirke del ali zbirke drugega gradiva, na primer besedil, zvoka, podob, številk, dejstev in podatkov; ker naj zajema zbirke neodvisnih del, podatkov in drugega gradiva, ki je sistematično ali metodično razporejeno in [individualno dostopno]; […]"

4 Člen 1 Direktive 96/9, naslovljen „Področje uporabe", določa:

„1. Ta direktiva zadeva pravno varstvo baz podatkov v vseh oblikah.

2. Za namene te direktive izraz ‚baza podatkov' pomeni zbirko neodvisnih del, podatkov ali drugega gradiva, ki je sistematično in metodično razporejeno in individualno dostopno z elektronskimi in drugimi sredstvi.

[…]".

Nemško pravo

5 Člen 87a UrhG, naslovljen „Opredelitve", v prvem stavku prvega odstavka v nemško pravo prenaša člen 1(2) Direktive 96/9.

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

6 Dežela Bavarska prek deželnega urada za meritve in geoinformatiko (Landesamt für Vermessung und Geoinformation) izdaja topografske zemljevide za celotno zvezno deželo Bavarsko v merilu 1:50. 000. Družba Verlag Esterbauer je avstrijski založnik, ki med drugim izdaja atlase, vodiče za tekme in zemljevide za kolesarje, gorske kolesarje in inline kotalkarje.

7 Dežela Bavarska trdi, da je družba Verlag Esterbauer njene topografske zemljevide nezakonito uporabila in podatke, ki jih je pridobila iz njih, uporabljala za izdelovanje svojih zemljevidov. Pri Landgericht München (deželno sodišče v Münchnu) je zato zahtevala, naj se to ravnanje preneha in družbi Verlag Esterbauer naloži plačilo odškodnine z zamudnimi obrestmi. To sodišče prve stopnje je njenim predlogom v celoti ugodilo.

8 Družba Verlag Esterbauer je vložila pritožbo pri Oberlandesgericht München (višje deželno sodišče v Münchnu), ki je sodbo Landgericht München deloma razveljavilo. Oberlandesgericht je revizijo pri Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) dopustilo v delu, v katerem je zavrnilo predloge dežele Bavarske, ki temeljijo na varovanju baz podatkov na podlagi člena 87a in naslednjih UrhG.

9 Bundesgerichtshof se v teh okoliščinah sprašuje o obsegu uporabe Direktive 96/9 in o morebitni vključitvi topografskih zemljevidov, ki jih je izdelala dežela Bavarska v pojem „baza podatkov" v smislu člena 1(2) te direktive. Natančneje, predložitveno sodišče se sprašuje, ali je podatke o koordinatah nekaterih točk zemeljske površine mogoče opredeliti kot „neodvisno gradivo" v smislu te določbe.

10 V teh okoliščinah je Bundesgerichtshof prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je pri vprašanju, ali gre za zbirko neodvisnega gradiva v smislu člena 1(2) Direktive 96/9/ES, ker je mogoče gradivo med seboj ločiti, ne da bi to vplivalo na njegovo informativno vsebino, odločilnega pomena vsaka mogoča informativna vrednost ali samo vrednost, ki se določi na podlagi namembnosti ustrezne zbirke in ob upoštevanju nastalega tipičnega obnašanja uporabnikov?"

Vprašanje za predhodno odločanje

11 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 1(2) Direktive 96/6 razlagati tako, da geografski podatki, ki se pridobijo iz topografskega zemljevida z namenom, da tretja oseba izdela in iztrži drug zemljevid, po pridobitvi ohranijo zadostno informacijsko vrednost, da jih je mogoče opredeliti kot „neodvisno gradivo“ „baze podatkov“ v smislu navedene določbe.

12 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je Sodišče že presodilo, da je treba v skladu s ciljem zakonodajalca Unije izrazu „baza podatkov“ v smislu Direktive 96/9 pripisati širok pomen, brez formalnih, tehničnih ali materialnih omejitev (glej sodbi Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, točka 20, in Ryanair, C-30/14, EU:C:2015:10, točka 33).

13 Člen 1(1) navedene direktive določa, da slednja zadeva pravno varstvo baz podatkov „v vseh oblikah.“

14 V uvodni izjavi 17 Direktive 96/9 je v zvezi s tem navedeno, da je treba izraz baza podatkov razumeti tako, da obsega „literarne, umetniške, glasbene ali druge zbirke del ali zbirke drugega gradiva, na primer besedil, zvoka, podob, številk, dejstev in podatkov“ (glej sodbo Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, točka 23). Poleg tega je iz uvodne izjave navedene direktive razvidno, da se varstvo, zagotovljeno s to direktivo nanaša tako na elektronske kot na neelektronske baze podatkov.

15 Analogna narava topografskih zemljevidov iz postopka v glavni stvari, zaradi katere jih je bilo treba za namen individualne uporabe z grafičnim programom digitalizirati s skenerjem, ne preprečuje opredelitve kot „baze podatkov“ v smislu navedene direktive.

16 Sodišče je presodilo tudi, da v kontekstu široke razlage izraz „baza podatkov“ v smislu Direktive 96/9 temelji na funkcionalnem merilu (glej sodbo Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, točka 27). Kot je razvidno iz uvodnih izjav 9, 10 in 12 navedene direktive, je namen sodnega varstva, ki ga vzpostavlja ta direktiva, spodbujanje razvoja sistemov za shranjevanje in obdelavo podatkov, ki prispevajo k razvoju informacijskega trga v okoliščinah, ki jih zaznamuje eksponentno naraščanje količine letno proizvedenih in obdelanih informacij v vseh sektorjih dejavnosti (glej sodbe Fixtures Marketing, C-46/02, EU:C:2004:694, točka 33; The British Horseracing Board in drugi, C-203/02, EU:C:2004:695, točka 30; Fixtures Marketing, C-338/02, EU:C:2004:696, točka 23, in Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, točka 39).

17 Opredelitev, da gre za „bazo podatkov“ v smislu člena 1(2) Direktive 96/9 je tako odvisna od obstoja zbirke „neodvisnih gradiv“, torej gradiv, ki so med seboj ločljiva, ne da bi bila zaradi tega spremenjena vrednost njihove informativne, literarne, umetniške, glasbene ali druge vsebine (glej sodbo Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, točka 29).

18 Družba Verlag Esterbauer in Evropska komisija glede analognih topografskih zemljevidov trdita, da je ločljivi element, ki ga je treba upoštevati, sestavljen iz dveh podatkov, in sicer „točke geografskih koordinat“, torej številčne kode, ki ustreza neki točki v dvodimenzionalni mreži kvadratov, ter „oznake“, torej številčne kode, ki jo izdelovalec zemljevida uporabi za označitev posamičnega elementa, kot je na primer cerkev. Trdita, da ti podatki potem ko so pridobljeni iz topografskega zemljevida, izgubijo skoraj vso informacijsko vrednost, saj glede navedenega primera oznaka „cerkev“, navedena na neki točki grafičnih koordinat, ne omogoča ugotovitve, da je cerkev v nekem mestu ali v neki vasi, ker razkritje lokacije cerkve ni dovolj natančno.

19 V zvezi s tem je treba poudariti, da so topografski zemljevidi, kot je ta iz postopka v glavni stvari, osnovni proizvodi, iz katerih se s selektivno pridobitvijo elementov izdelajo stranski proizvodi. V zadevi iz postopka v glavni stvari je družba Verlag Esterbauer iz topografskih zemljevidov dežele Bavarske z digitalizacijo pridobila geografske podatke o poteh, primernih za kolesarje, gorske kolesarje in inline kotalkarje.

20 Na eni strani je iz sodne prakse razvidno, da je neodvisno gradivo v smislu člena 1(2) Direktive 96/9 lahko ne le posamezni podatek, ampak tudi kombinacija podatkov (glej sodbi Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, točka 35, in Football Dataco in drugi, C-604/10, EU:C:2012:115, točka 26).

21 Člen 1(2) Direktive 96/9 ne nasprotuje temu, da se podatka iz točke 18 te sodbe ali kombinacija več podatkov, kot so geografski podatki o poteh, primernih za kolesarje, gorske kolesarje in inline kotalkarje, štejejo za „neodvisno gradivo“ v smislu navedene določbe, če pridobitev navedenih podatkov iz zadevnega topografskega zemljevida ne vpliva na vrednost informacijske vsebine v smislu sodne prakse, navedene v točki 17 te sodbe.

22 Na drugi strani je Sodišče presodilo, da na vrednost informacijske vsebine zbirke ni vpliva v smislu navedene sodne prakse, če ima navedeni element, potem ko je pridobljen iz zadevne zbirke, samostojno informativno vrednost (glej sodbi Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, točka 33, in Football Dataco in drugi, C-604/10, EU:C:2012:115, točka 26).

23 Pri tem je treba poudariti, da lahko z oblikovanjem baze podatkov – ki ga hoče Direktiva 96/9, kot je razvidno iz točki 16 te sodbe, spodbujati s sodnim varstvom, ki ga vzpostavlja – elementi, ki to bazo podatkov sestavljajo, pridobijo dodatno vrednost, ker so sistematično ali metodično razporejeni in individualno dostopni. Če se vrednost elementa zbirke poveča s tem, da postane njen sestavni del, lahko ločitev elementa od zbirke njegovo vrednost zmanjša, kar pa ne vpliva na to, da se ga opredeli kot „neodvisno gradivo“ v smislu člena 1(2) Direktive 96/9, če ta element ohrani samostojno informativno vrednost.

24 Iz tega sledi, da zmanjšanje informativne vrednosti elementa zaradi njegove ločitve od zbirke, v kateri je, ne izključuje nujno njegove opredelitve kot „neodvisno gradivo“ v smislu člena 1(2) Direktive 96/9, če navedeni element ohrani samostojno informativno vrednost.

25 Glede vprašanja predložitvenega sodišča, ki se nanaša na presojo samostojne vrednosti elementov, ki sestavljajo topografske zemljevide, kot so ti iz postopka v glavni stvari, in zlasti vprašanja, ali je treba to vrednost presojati glede na namembnost takih zemljevidov ali glede na to, kako jih uporablja tipični uporabnik, je treba odgovoriti, da se lahko topografski zemljevidi uporabljajo na številne načine, kot so načrtovanje potovanja med dvema točkama, priprava na kolesarski izlet, iskanje imena in lokacije ceste, mesta, reke, jezera ali gore, dolžine reke ali višine reliefa.

26 Poleg tega, da bi bila določitev glavne namembnosti ali tipičnega uporabnika zbirke, kot je topografski zemljevid, težavna, bi bila uporaba takega merila za presojo samostojne informativne vrednosti elementov, ki sestavljajo zbirko, v nasprotju z namenom zakonodajalca Unije, da se izraz baza podatkov razlaga široko.

27 Iz sodne prakse sodišča in zlasti sodbe Fixtures Marketing (C-444/02, EU:C:2004:697) je razvidno, da se samostojna informativna vrednost elementa, pridobljenega iz zbirke, ne presoja glede na informativno vrednost, ki jo ima za tipičnega uporabnika zadevne zbirke, ampak glede na informativno vrednost, ki jo ima za vsako tretjo osebo, zainteresirano za pridobljen element. Sodišče je v tej sodbi namreč presodilo, da imajo podatki v zvezi z nogometnim srečanjem, ki jih je družba organizatorka iger na srečo, pridobila iz zbirke, ki so jo organizirali organizatorji nogometnega prvenstva in ki je vsebovala informacije, ki se nanašajo na vsa srečanja v okviru navedenega prvenstva, samostojno vrednost, ker zainteresiranim tretjim, torej strankam družbe organizatorke iger na srečo, posredujejo upoštevne informacije (glej sodbo Fixtures Marketing, C-444/02, EU:C:2004:697, točka 34).

28 Podatki iz zbirke, ki se samostojno gospodarsko izkoriščajo, kot so podatki, ki jih je družba Verlag Esterbauer pridobila iz topografskih zemljevidov dežele Bavarske, so „neodvisno gradivo“ „baze podatkov“ v smislu člena 1(2) Direktive 96/9, ker navedeni podatki potem ko so pridobljeni, strankam družbe, ki jih upravlja, posredujejo upoštevne informacije.

29 V teh okoliščinah je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 1(2) Direktive 96/9 razlagati tako, da geografski podatki, ki jih tretja oseba pridobi iz topografskega zemljevida z namenom, da izdela in iztrži drug zemljevid, po pridobitvi ohranijo zadostno informacijsko vrednost, da jih je mogoče opredeliti kot „neodvisno gradivo“ „baze podatkov“ v smislu navedene določbe.

Stroški

30 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 1(2) Direktive 96/9/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. marca 1996 o pravnem varstvu baz podatkov je treba razlagati tako, da geografski podatki, ki jih tretja oseba pridobi iz topografskega zemljevida z namenom, da izdela in iztrži drug zemljevid, po pridobitvi ohranijo zadostno informacijsko vrednost, da jih je mogoče opredeliti kot „neodvisno gradivo“ „baze podatkov“ v smislu navedene določbe.

Podpisi